

S. Andreas – tweede Zondag van de Advent – 5 december 2021

Crisis keerpunt

Evangelie

Johannes de Doper begon op te treden in heel de Jordaanstreek en een doopsel van bekering te preken tot vergeving van zonden, volgens de profetie die geschreven staat in het boek van Jesaiah: 'Een stem roept in de woestijn: Bereid de weg van de Heer, maak zijn paden recht. Elk dal moet gevuld, elke berg of heuvel zal geslecht worden; de kronkelpaden moeten recht, de ruwe wegen effen worden. Heel de mensheid zal Gods redding zien.'

Inleiding

De liturgie begint deze tweede adventszondag met een visioen van de profeet Baruch over Jeruzalem. Voor altijd zal Jeruzalem 'stad van vrede dóór gerechtigheid' genoemd worden, en het ook zijn; God brengt haar inwoners, die in ballingschap waren, weer terug. Dit woord van de profeet 'Vrede dóór Gerechtigheid' gaat in Jezus in vervulling Er is licht nodig, veel licht, om dát te zien; wij ontsteken dat licht en dragen extra licht binnen voor de tweede adventskrans.

Overweging

In de eerste encycliek van Paus Franciscus in 2013 staat een zin, waarmee ik wil beginnen: "God woont in onze wereld, in de stad, in de huizen, in de straten, op de pleinen; het is de taak van de kerk te ontdekken, en te laten zien, hoe in die smeltkroes van culturen God aanwezig is en iets nieuws, een nieuwe cultuur, laat geboren worden." Deze gedachte van paus Franciscus is kostbaar en leg ik als bodem onder de overweging vandaag.

Waar iets nieuws geboren wordt, gaat dit gepaard met barensweeën, dus ook in die smeltkroes van culturen. Hierbij denk ik aan de crisis van dit moment in onze wereld op zoveel terreinen: klimaatcrisis, vluchtelingencrisis, covid-19 en zijn telkens nieuwe varianten, de toeslagen-affaire, om er een paar te noemen. En niet alleen in onze wereld, maar ook in onze kerken is er sprake van crisis: een geloofscrisis, de leegloop, de kerksluitingen, het tekort aan priesters, de financiële crisis (Trouw!), en het seksueel misbruik, nu weer in Frankrijk; de geloofwaardigheid van de kerk staat op de tocht. Het is goed denkbaar dat dit alles ook ons somber stemt en in crisis brengt: waar moet dit allemaal naar toe?

Zouden we met paus Franciscus willen zien en durven zeggen, dat God woont in die wereld, in die smeltkroes van culturen? En dat in alles wat er gebeurt, iets aan het wroeten is, iets nieuws staat geboren te worden, dat nu nog voor onze ogen verborgen is? Kan ik/kunnen wij, in plaats van angstig en verward te zijn, ook nieuwsgierig, vol verwachting uitzien naar wat dat zal zijn?

Hier ben ik bij het punt dat ik wil maken: elke crisis is een kantelpunt, een scharniermoment, dat vraagt om rustig, niet paniekerig, graag samen, na te denken over wat er aan de hand is in de wereld, in de kerk.... en na te denken hoe we daarmee moeten omgaan als gelovigen....en dan concrete stappen te zetten.

Ja, er is een crisis, er is iets aan het veranderen, God is aan het werk, God heeft iets in het zin. Hij wil duidelijk de wereld, de kerk en onszelf wakker schudden, opschonen, ontdoen van wat er niet in thuishoort. Ja, Hij wil iets nieuws laten geboren worden, zegt paus Franciscus; en ja, in die crisis, in die overgangsfase is God aanwezig, aan het werk.

Het is dáárom dat ik deze periode van crisis een heilig moment durf te noemen, een 'kairos-moment': niet iets om over te somberen, maar iets om ons af te vragen hoe wij daarop moeten inspelen. In die crisis zitten de handreikingen die van ons een antwoord verwachten: Misschien is dat een klimaatoproep vanuit Glasgow, dat niet alleen van regeringen maar ook van ons/mij, een antwoord vraagt; misschien zijn dat vluchtelingen die in Lesbos of op de grens van Polen op de deur van Europa bonzen; misschien is dat een zwerver die geen thuis heeft, of iemand die vanwege lockdown van slag is of zich eenzaam voelt; misschien is dat een kind, dat huiselijk geweld ontvlucht; of misschien een alleenstaande moeder die de eindjes niet aan elkaar geknoopt krijgt voor haar gezin, of slachtoffer is van de toeslagen-affaire.

Wat staat mij/ons te doen? Dat we deze handreikingen als een appèl op ons proberen te verstaan, vertrouwen hebben, aan de slag gaan en de ander hoop geven, perspectief bieden. Het betekent uitdrukkelijk: dat wij niet bij de pakken gaan neerzitten, maar reageren op dat appèl, en daardóór (ik zeg het met klem: daardóór!) ontdekken hoe de toekomst zich verder zal ontvouwen voor onze ogen. Want gaandeweg/al doende zal het ons dán duidelijk worden, wat ons vervolgens te doen staat.

God heeft mij/ons nodig voor de komst van zijn Koninkrijk, die nieuwe hemel op aarde. Er zijn mensen, die zeggen dat Gód die mooie wereld maar moet scheppen; die Hem zelfs verwijten dat deze wereld een puinhoop is; zij voelen zich niet geroepen om zelf in actie te komen; zij wachten op een wonder van God. Maar zo werkt het niet; wij mensen zijn medescheppers, hebben onze verantwoordelijkheid, die hierin bestaat: dat wij - levend in deze wereld - durven leven alsof wij ons in die nieuwe wereld bevinden; dat wij - levend in deze wereld - niet klakkeloos met de grote meute meedoen, maar tegen de stroom dúrven ingaan, en daden stellen, die thuis horen in die nieuwe wereld. Wij mensen moeten zélf stenen aandragen voor die nieuwe wereld, het nieuwe Jerusalem, de 'stad van vrede'.

Zowel de eerste als de tweede lezing vandaag duiden daarop: Gerechtigheid is de weg die naar die stad van vrede leidt; wij zijn ervoor toegerust om die weg te kennen en te gaan, om gerechtigheid te doen; om wat krom en ón-recht is, te zien en recht te trekken; gerechtigheid ligt in onze mensenhanden. Dus..... zullen we?!

Amen.